

Gymnázium
Veľká okružná 22, 010 01 Žilina

Botanica - simulátor rastlín na báze celulárnych automatov

Stredoškolská odborná činnosť

Č. odboru: 11

Riešitelia: František Knapec, Michael Sklenka, Marek Beňo
Ročník štúdia: 4.

Mesto: Žilina
Rok: 2025

Gymnázium
Veľká okružná 22, 010 01 Žilina

Botanica - simulátor rastlín na báze celulárnych automatov

Stredoškolská odborná činnosť

Č. odboru: 11

Riešitelia: František Knapec, Michael Sklenka, Marek Beňo

Ročník štúdia: 4.

Školiteľ: Ing. Tomáš Milet, PhD.

Mesto: Žilina

Rok: 2025

Čestné vyhlásenie:

Prehlasujeme, že sme prácu na tému Botanica - simulátor rastlín na báze celulárnych automatov vypracovali samostatne s použitím literatúry uvedenej v zozname použitej literatúry. Zároveň prehlasujeme, že sme predloženú písomnú prácu neprihlásili a ani neprezentovali v žiadnej inej súťaži, ktorá je pod gestorstvom MŠM VVaŠ SR. Sme si vedomí zákonných dôsledkov, ak v nej uvedené údaje nie sú pravdivé.

Obsah

Úvod	6
1 Problematika a prehľad literatúry	7
1.1 Spôsoby simulovania rastlín	7
1.2 Celulárne automaty	8
1.2.1 Príklady CA zamerané na simuláciu rastlín	9
2 Ciele práce	10
3 Aplikácia (Materiál a metodika)	11
3.1 Svet	11
3.1.1 Perlinov šum	11
3.1.2 Tvorenie terénu	12
3.1.3 Živiny	13
3.2 Rastliny	14
3.2.1 Premenné v rastlinách	14
3.2.2 Voxely rastlín	15
3.2.3 Genetika a rast	15
3.3 Algoritmus	16
3.3.1 Vznik rastlín	16
3.3.2 Redistribúcia živín	16
3.3.3 Zasadenie rastlín	17
3.3.4 Produkcia živín	17
3.3.5 Smrť	17
3.3.6 Bonusy živín	18
3.4 Vykresľovanie	18
3.4.1 Tvorenie vrcholov z voxelových dát sveta	18
3.4.2 Vykresľovanie vygenerovaných dát	19
4 Výsledky práce a diskusia	20
5 Závery práce	22

6	Zhrnutie	23
	Zoznam použitej literatúry	24
7	Zoznam príloh	25

Úvod

Väčšina hier s otvoreným procedurálne generovaným svetom vníma rastliny iba ako jednoduché prvky pre skrášlenie sveta. Pre veľa hier je tento prístup ideálny, avšak ním prichádzajú o pestrosť a zaujímavosť, ktorú ponúkajú simulácie. Simulovanými rastlinami môžu benefitovať hlavne hry o prežitie a hry, v ktorých môže hráč upravovať svet.

Mimo vizuálne pekného prostredia ponúkajú simulované rastliny aj možnosti mnohých unikátnych mechaník ako napríklad možnosť geneticky modifikovať rastliny, čím by hráč mohol napríklad zvýšiť produkciu svojej záhrady v hrách o prežitie.

Táto práca sa zaoberá aplikáciou demonštrujúcou jednoduchý algoritmus pridávajúci rastlinám možnosť reagovať na okolité prostredie. Aplikácia simuluje a vykresľuje rastliny v procedurálne generovanej časti sveta. Rastliny reagujú na množstvo látok (dusík, draslík a fosfor) v zemine, množstva vody a svetla pomocou ich genómu.

Najprv sú vysvetlené základné pojmy, algoritmy a praktiky používané pri tvorení herného sveta. Následne je predstavená aplikácia, ktorá demonštruje algoritmus pre jednoduché spestrenie rastlín vo svete. Záver práce sa venuje možným zlepšeniam aplikácie a ďalším využitiam simulovania rastlín v hrách s otvoreným svetom.

1 Problematika a prehľad literatúry

Táto práca sa zaoberá implementovaním rastlín do digitálnej podoby a následným simulovaním ich správania relatívne k podmienkam, v ktorých sa nachádzajú, ako aj k iným rastlinám v ich okolí. Jej súčasťou je aj vyobrazenie rastlín v trojrozmernom priestore. Pôjde aj o schopnosť dlhodobého pozorovania ekosystému naprieč časom.

Ľudia k problému tvorenia digitálnych rastlín pristupovali rôznymi spôsobmi, avšak väčšina z nich len realistické rastliny vykresľovala, pozri napríklad známy príklad L-systémov (Prusinkiewicz, Hanan, 2013). Tento systém je založený na opisovaní štruktúry rastlín sériou pravidiel, ako je napr. otočenie, vytvorenie úsečky alebo vrátenie sa na určitú pozíciu. Ďalej sa štruktúra zdokonaľuje za pomoci algoritmu, ktorý nahrádza časti jej série pravidiel za iné, dopredu určené a detailnejšie série. Tento postup dokáže vytvoriť celkom realistické rastliny ako je znázornené na obr. 1.

Obr. 1: Príklad tráv vygenerovaných s použitím L-systému v 3D

(zdroj: <https://en.wikipedia.org/wiki/L-system>)

Toto riešenie a jemu podobné dané rastliny len vytvárajú, no našim cieľom je aj simulovať ich život.

1.1 Spôsoby simulovania rastlín

Kvôli samotnej simulácii vzniklo viacero metód simulovania s vlastnými kladmi, ale aj zápormi. Medzi takéto metódy patria:

- **Fyzikálne založené modelovanie** využívajúce body prepojené pružnými štruktúrami, na ktoré pôsobia rôzne sily. Aj keď realistické, modelovanie neumožňuje rastliny tvoriť, iba simulovať.

- **Simulácia pomocou strojového učenia** využíva štatistické algoritmy, pomocou ktorých sa počítač dokáže počas tréningu učiť vzťahy medzi vstupmi a výstupmi.
- **Celulárne automaty** (ďalej CA) je názov pre matematický model a nástroj pre simuláciu. Jedná sa o starší koncept, ktorý obsahuje štvorcovú sieť so „zafarbenými“ políčkami. Každá farba predstavuje určitý stav, ktorý má špecifické správanie závisiace od okolitých políčok.

Fyzikálne založené modelovanie, aj keď mocné, vyžaduje, aby rastliny boli vygenerované dopredu, pred začatím simulácie a po jej spustení nie sú tieto rastliny schopné sa ďalej vyvíjať. Navyše spôsob vyžaduje fyzikálne založenú simuláciu, ktorá je príliš komplikovaná pre túto prácu.

Na druhej strane, strojové učenie sa stáva čím ďalej tým využívanjšie pre riešenie všetkých možných problémov. Avšak tento spôsob je náročný na čas a výpočtovú techniku.

A napokon celulárne automaty ponúkajú jednoduchosť a možnosť ich ľahko modifikovať, čo otvára pole rôznorodých využití. (Gutowitz, 1991) Práve tieto výhody nás presvedčili a simulácia v tejto práci sa zakladá na princípe celulárnych automatoch.

1.2 Celulárne automaty

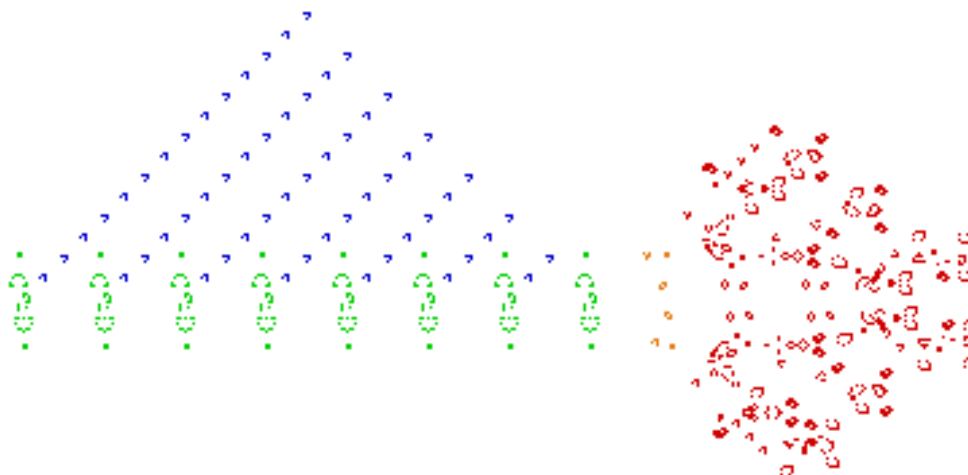
CA sa skladá z týchto základných častí: mriežka (často štvorcová sieť) a bunky tejto mriežky, ktoré majú vlastný stav. Každý stav obsahuje určité pravidlá, ktoré zapríčiňujú správanie buniek, a tým celého systému. Tieto pravidlá sa aplikujú každú generáciu, každé simulačné kolo. Vďaka týmto vlastnostiam sú CA systém, ktorý je jednoduché prispôbiť ktorýmkoľvek požiadavkám.

Klasickým príkladom takéhoto systému je Conwayova hra života (Adamatzky, 2010). V tejto hre nadobúda každá bunka štvorcovej siete jednu z dvoch hodnôt: Buď je bunka živá alebo mŕtva. Conwayova hra života má nasledovné pravidlá:

1. Každá živá bunka s menej ako dvomi živými susedmi umrie.
2. Každá živá bunka s dvomi alebo tromi živými susedmi prežije.
3. Každá živá bunka s viac ako tromi živými susedmi umrie.

4. Každá mŕtva bunka s presne tromi živými susedmi ožije.

V hre života sa nachádza veľa stabilných konfigurácií (glidery, továrne, oscilátory, atď.). Na obr. 2 je znázornená pohyblivá štruktúra (červená), ktorá za sebou zanecháva továrne (zelená) produkujúce glidery (modrá), jednoduché pohybujúce sa štruktúry. Vďaka týmto štruktúram je Conwayova hra života Turingovo kompletná (môže simulovať hocijaký počítač, čiže aj sama seba¹).

Obr. 2: Rôzne typy štruktúr v CA.

1.2.1 Príklady CA zamerané na simuláciu rastlín

Práca (Winarno, Prima, Afifah, 2016) sa zameriava na korene rastlín a dopad premenných ako napr. živiny v pôde, voda a prekážky v raste. Jedná sa o prácu, ktorá je viac zameraná na matematický popis rastu koreňov, avšak my sme rast koreňov simulovali genetikou.

Práca (Bandini, Pavesi, 2004) sa zameriava na 2D simuláciu heterogénnej populácie rastlín, orientuje sa na konkurenciu medzi druhmi, rýchlosť rastu a interakcie s prostredím.

¹Life in life - <https://www.youtube.com/watch?v=xP5-iIeKXE8>

2 Ciele práce

Cieľom tejto práce je vytvorenie aplikácie schopnej tvorenia a simulácie pseudo-realistických rastlín v trojrozmiernej mriežke pomocou celulárnych automatov a implementovanej genetiky. Tieto rastliny by mali byť schopné reagovať na prostredie v reálnom čase a adaptovať svoje správanie, tvar a iné charakteristiky v závislosti od podmienok, v ktorých sa nachádzajú.

Výsledkom tejto práce je softvér, Botanica, ktorý umožňuje pozorovanie správania a vývinu simulovaných rastlín vďaka schopnostiam:

1. generovať časť 3D voxelového sveta za pomoci Perlinovho šumu,
2. simulovať rastliny vo vytvorenom prostredí pomocou vlastného algoritmu inšpirovaného celulárnymi automatmi,
3. vykresľovať túto simuláciu za pomoci grafického API OpenGL.

Veríme, že metódy využité v Botanice sú využiteľné ako na tvorenie dynamického a nerepetitívneho prostredia vo videohrách, tak aj na viac vedecké účely ako pozorovanie správania rastlín vo virtuálne vytvorených podmienkach a ich ideálne charakteristiky za daných podmienok.

3 Aplikácia (Materiál a metodika)

Na realizovanie algoritmu sme vyvinuli jednoduchú aplikáciu, ktorá má potrebné prostriedky na demonštráciu všetkých aspektov tohto algoritmu. Aplikácia umožňuje vizualizáciu rastu rastlín na základe celulárnych automatov a poskytuje možnosť meniť parametre simulácie na dosiahnutie ideálneho vzhľadu rastlín.

3.1 Svet

Svet aplikácie pozostáva z mriežky buniek o rozmeroch $32 \times 32 \times 32$ voxelov. Voxel predstavuje základnú jednotku, kocku veľkosti $1 \times 1 \times 1$, pri zobrazovaní v priestore. Každý voxel nadobúda určitý stav. Môže sa jednať o časti rastlín (stonka, list, koreň alebo ovocie), ale aj o časti terénu (vzduch, voda, pôda).

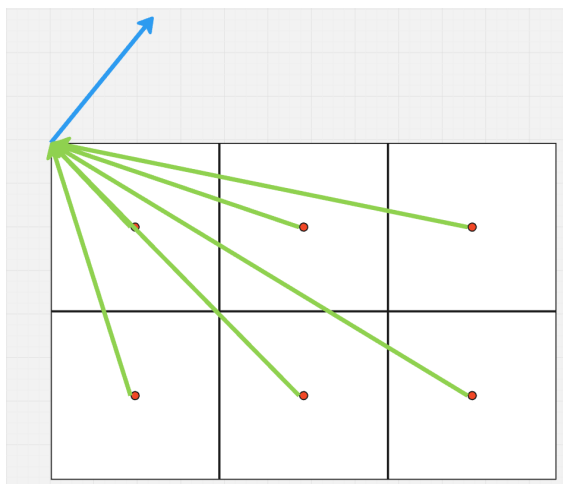
3.1.1 Perlinov šum

Na tvorbu terénu, ktorý nie je len plochá rovina, ale obsahuje aj kopce a údolia, sa využíva funkcia zvaná Perlinov šum. Perlinov šum je spôsob generovania plynule sa meniacich náhodných hodnôt, ktoré sa dajú skvele využiť na generovanie realistického terénu. Algoritmus jeho generovania je znázornený na obr. 3.

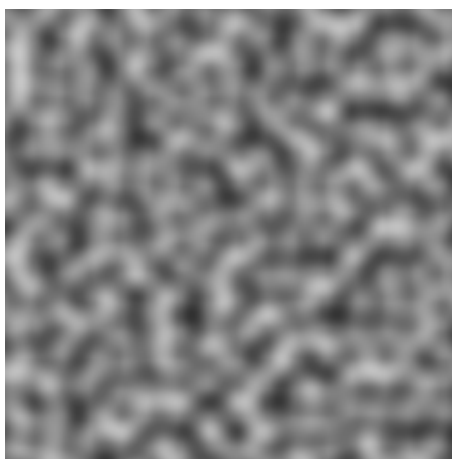
V určitých miestach sa vytvoria modré vektory s náhodným smerom. Z červených bodov, ku ktorým chceme pripísať hodnoty, sa vytvoria zelené vektory smerujúce k modrým. Z modrého a zeleného vektoru sa vytvorí skalárny súčin, ktorý sa následne pripíše prislúchajúcemu červenému bodu.

Väčšinou sa hodnoty nepočítajú len pre jeden náhodný vektor, ale pre viacero (najčastejšie 4 najbližšie) a hodnoty ich skalárnych súčinov sa priemerujú. Využíva sa aj viacero oktáv, iterácií algoritmu. Každá oktáva využíva viac náhodných vektorov ako predchádzajúca, vďaka ktorým ovplyvňuje bunky menej ako predchádzajúca oktáva. Často sa hodnoty týchto bodov znázorňujú v dvojfarebnej škále, ako je vidieť na obrázku 4.

Naša aplikácia vďaka jej obmedzenej veľkosti využíva 4 vektory umiestnené na rohoch simulácie a iba 1 oktávu.

Obr. 3: Znážornenie generovania Perlinovho šumu za pomoci 1 náhodného vektoru pre 6 buniek.

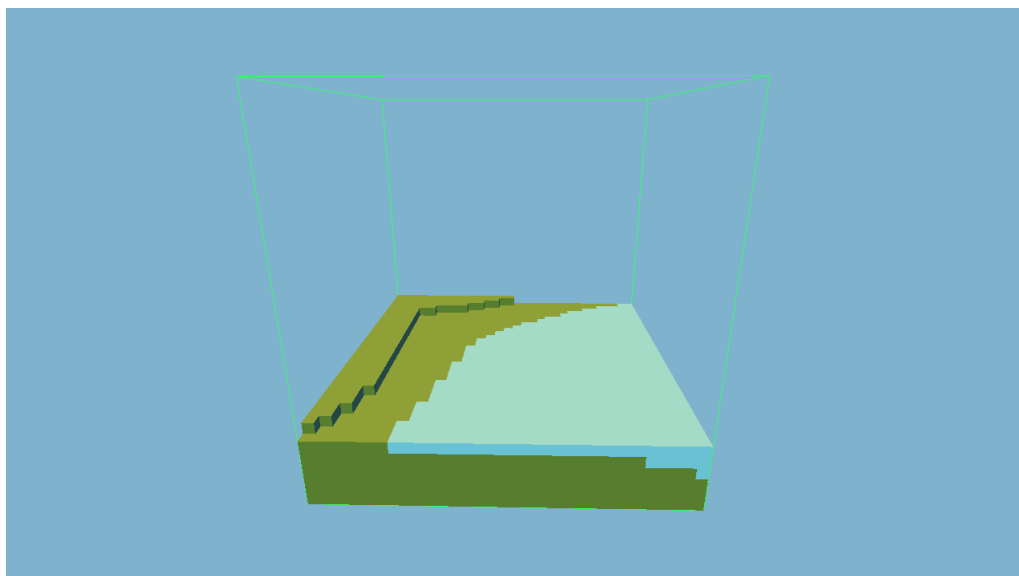
Obr. 4: Textúra Perlinovho šumu.

(zdroj: https://en.wikipedia.org/wiki/Perlin_noise)zameriava

3.1.2 Tvorenie terénu

Tvorenie terénu sa začne vytvorením Perlinovho šumu, podľa ktorého sa určí výška terénu. Pre každú dvojicu súradníc X , Z sa vytvorí hodnota Perlinovho šumu, ktorá určí výšku terénu v danom bode. Všetky voxely pod touto hodnotou budú pôda, inak sa bude jednať o voxel vzduchu.

Následne sa určí výška hladiny vody a všetky voxely vzduchu pod touto hladinou sa premenia vodu.

Obr. 5: Terén vygenerovaný touto technikou. (voda - modrá, pôda - zelená)

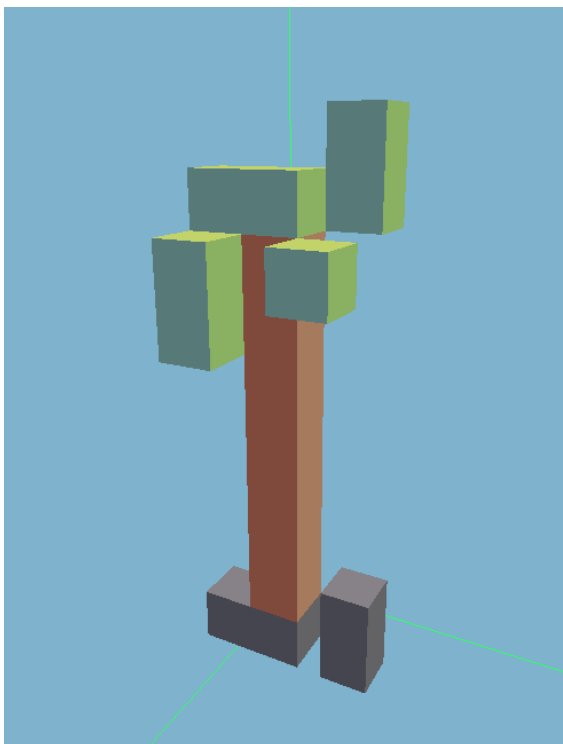
3.1.3 Živiny

Simulácia obsahuje živiny, vodu a vzduch, ktoré rastlina potrebuje pre rast a prežitie. Voda a vzduch sú zastúpené v podobe ich voxelov. Pôda obsahuje vodu a živiny. Každá živina napomáha rôznym procesom rastliny, ako napríklad fotosyntetizovať, čerpať vodu alebo získavať viac živín. Ich nadbytok podporuje rast rastlín a ich nedostatok tento rast spomaľuje. To pridáva ako na komplexnosti, tak na realizme a dovoľuje nám získať rôzne typy rastlín, podľa toho, ku ktorým živinám majú alebo nemajú prístup. Napríklad, ak rastlina nemá dostatok dusíka potrebného na fotosyntézu, musí tento nedostatok kompenzovať viacerými listami, inak zhynie.

Živiny sú 3: dusík, draslík a fosfor; pričom sme sa snažili o to, aby napomáhali realistickým procesom, ktoré tieto prvky vyžadujú. Draslík je nápomocný pri absorpcii vody, takže ak má rastlina nadbytok draslíka, efektívnejšie získava vodu. Využitie dusíka je široké, ale v simulátore je jeho funkcia obmedzená len na zlepšenie fotosyntézy, keďže je hlavnou zložkou chlorofylu. Fosfor je rovnako ako dusík dôležitý v rôznych častiach. V simulátore je zameraný na absorpciu živín.

3.2 Rastliny

Rastliny sú v tomto simulátore objekty so spoločnou triedou. Trieda je predloha premenných a špeciálnych funkcií zvaných metód. Takáto šablóna nám umožňuje jednoducho a usporiadane tvoriť rastliny, keďže nemusíme písať kód pre každú rastlinu osobitne.

Obr. 6: Foto rastliny z našej simulácie.

3.2.1 Premenné v rastlinách

Rastliny majú viacero premenných. Ich hlavnou úlohou je opísať stav rastliny. Patria medzi ne údaje o získaných živinách, zoznam pozícií všetkých buniek rastliny a jej gény. V premenných taktiež máme aj bonusy pre živiny. Hovoria nám o nadbytku alebo nedostatku živín. Bonusy sú rozobrané v kapitole „Živiny”.

3.2.2 Voxely rastlín

Existujú 4 typy voxelov rastlín, kde každý plní vlastnú úlohu.

- **Koreň** má za úlohu rastline získať živiny a vodu. To dosahuje odoberaním týchto živín z okolitých voxelov. Môže vzniknúť iba na miestach, kde je pôda.
- **List** má za úlohu zbierať slnečnú energiu. To dosiahne tým, že skontroluje, či políčka nad ním sú vzduch.
- **Stonka** uskladňuje živiny pre rastlinu a rastie iba zvislo.
- **Ovocie** tvorí nové rastliny s pôvodným genetickým kódom, ktorý trochu zmutuje. Na pár kôl nahrádza 1 list, ktorý sa po premene ovocia na novú rastlinu znova zmení na list.

3.2.3 Genetika a rast

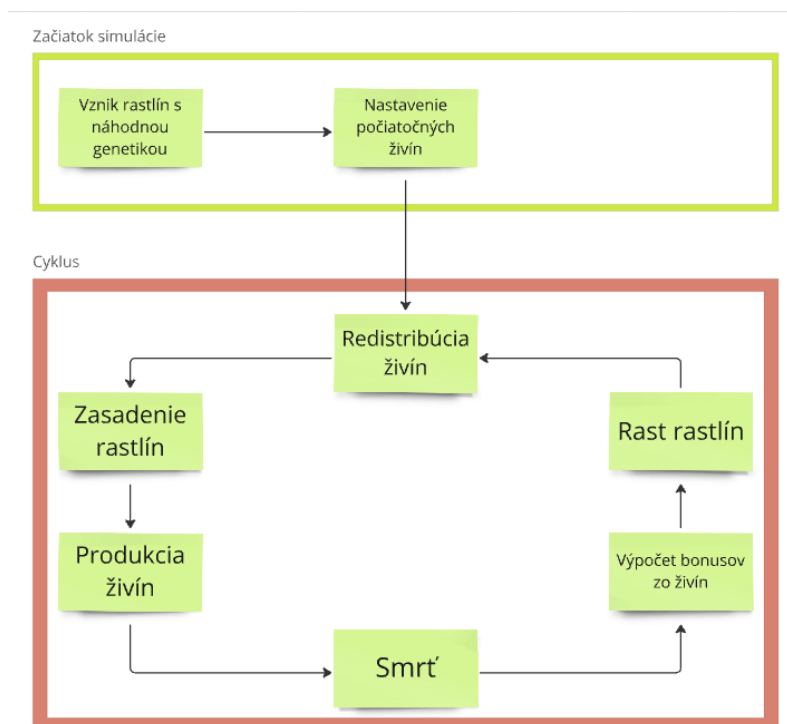
Na základe genetiky rastliny rozhodujú, aké časti majú rásť (listy, stonka, ...). V prípade listov a koreňov existujú gény určujúce, akým smerom majú rásť. Takže máme 3 gény: čo má rásť, kde majú rásť korene a kde majú rásť listy. Gén „čo má rásť“ je zoznam so 4 číslami. Sú 4, pretože sú 4 typy buniek, ktoré môže rastlina rásť. Čísla v týchto zoznamoch označujú, ako veľmi chce daná rastlina v danej časti rásť. Ak má rastlina hodnotu génu označujúceho stonku 2 a koreň 10, bude daná rastlina chcieť rásť v koreni 5-krát viac ako v stonke.

O tom, v ktorej časti bude rastlina rásť, rozhoduje náhoda. Keď sa vrátíme k nášmu príkladu, generátor vygeneruje náhodné číslo od 1 do 12, keďže súčet hodnôt našich génov je $2 + 10 = 12$. Ak bude vygenerované číslo menšie alebo rovné 2, vyrastie stonka. Ak bude vygenerované číslo väčšie ako 2 vyrastie koreň.

Gény „kde majú rásť korene“ a „kde majú rásť listy“ sú rovnaké, len ako ich názov napovedá, jeden sa zaoberá koreňmi a druhý listami. Sú to listy s 26 číslami. Ich hodnota je 26, pretože bunka má v trojrozmernom priestore 26 susedov, ak rátame aj diagonály. Zvyšok funguje rovnako ako gén „čo má rásť“, takže čísla označujú pravdepodobnosť rastu do daného smeru. Ak sa tieto 2 gény zavolajú, vyberie sa náhodná bunka (list alebo koreň podľa toho, ktorý gén sa zavolá). Ak sa bunka nemôže rozrásť do vybraného smeru, tak sa vyberie iná bunka.

3.3 Algoritmus

Simulácia postupuje v časových krokoch. Za každý krok sa vykonajú určité akcie. Tieto akcie slúžia na beh simulácie a starajú sa o udalosti, ako rast rastlín, ich vznik, smrť atď. Vďaka tomu možno algoritmus rozdeliť do nasledujúcich častí.

Obr. 7: Diagram algoritmu.

3.3.1 Vznik rastlín

Vznik rastlín je jediná časť algoritmu, ktorá nebeží v krokoch, ale iba raz, a to na začiatku simulácie. Po vytvorení terénu sa vyberie náhodný voxel pôdy na povrchu, a tam vznikne rastlina. Počiatočné tvorenie rastlín sa dá opakovať viackrát podľa potreby užívateľa. Takéto rastliny sa skladajú z 1 koreňa, 1 stonky a 1 listu. Ich genetika je náhodná, keďže ju nemôžu dediť z materských rastlín, ktoré neexistujú.

3.3.2 Redistribúcia živín

Redistribúcia živín je prvá akcia, ktorá sa vykonáva v každom kroku simulácie. Živiny sú ukladané v zozname, ktorý drží informácie o ich počte. V tomto bode je zoznam

živín obnovený na hodnoty stanovené v nastaveniach simulácie. Toto umožňuje rastlinám znovu brať živiny v novom cykle.

3.3.3 Zasadenie rastlín

Ak má rastlina ovocie, ktoré existuje po určitú dobu, tak sa z neho stane nová rastlina. Rozdiel vo vzniku a zasadení je, že genetický kód nie je vygenerovaný náhodne, ale je zdedený z materskej rastliny, pričom jedna hodnota náhodne zmutuje, teda sa zmení.

3.3.4 Produkcia živín

V tejto fáze rastlina získava živiny vďaka svojim bunkám, konkrétne listom a koreňom. Pre každý list sa skontrolujú bunky horizontálne nad listom. Podľa počtu buniek predstavujúcich vzduch, list produkuje svetlo. Korene zase skontrolujú bunky v ich susedstve podľa čoho generujú živiny a vodu. Koľko živín z okolitých buniek dokážu listy a korene dostať, je určené ich počtom v pôde. Maximálny počet živín, ktoré dokáže bunka získať je stanovený konštantou a bonusom vypočítaným zo živín. Nad'alej stonka uskladňuje živiny, takže rastlina nemôže skonzumovať viac ako jej stonka dovoľuje.

Napríklad rastlina potrebuje fosfor a má koreň s 5 okolitými bunkami, pričom každá obsahuje 15 jednotiek fosforu. Konštanta produkcie je 10, a bonus pre fosfor je 1.2, čo koreňu povolí zobrať z každej okolitej bunky až 12 jednotiek fosforu. To predstavuje dokopy 60 jednotiek, ktoré dokáže daný koreň získať. Avšak kapacita stoniek našej rastliny je len 50, takže náš koreň nakoniec vyprodukuje len 50 jednotiek fosforu.

3.3.5 Smrť

Ak má rastlina nedostatok živín, zomrie. Koľko živín rastlina potrebuje na prežitie je odvodené od jej veľkosti, čiže počtu jej voxelov a ceny za voxel.

Ako príklad pozorujme rastlinu s 10 bunkami, cenou za voxel 5 a 45 jednotkami živín. Cenu za prežitie dostaneme vynásobením počtu buniek rastliny a ceny za voxel ($10 * 5 = 50$). Keďže pozorovaná rastlina vyžaduje na prežitie 50 jednotiek živín, ale má len 45, zomrie na ich nedostatok.

3.3.6 Bonusy živín

Bonusy sa odvíjajú od veľkosti rastliny a špeciálnej konštanty. Ovplyvňujú, koľko živín dokáže rastlina získať.

3.4 Vykresľovanie

Aby simulácia života rastlín bola viac než čísla uložené v súbore, je simulovaný svet vykresľovaný na obrazovku. Vykresľovanie, v počítačovej grafike bežne označované ako renderovanie, je prevedené na grafickú kartu. Procesor má tak viac času venovať sa simulácii. Na renderovanie bolo vybrané grafické API OpenGL pre jeho jednoduchosť a kompatibilitu medzi operačnými systémami.

Ako už bolo spomenuté v časti 3.1, svet je zložený z malých kociek (voxelov) v sieti 32x32x32. Voxely môžu byť tvorené rôznymi materiálmi, čo je symbolizované číselnou hodnotou pre každý jeden z nich. Tieto hodnoty sú po každej zmene sveta nahrané na grafickú kartu pomocou OpenGL.

Grafická karta následne vygeneruje sieť vrcholov s farebnými a polohovými hodnotami, ktoré sú následne každú snímku vykreslené na obrazovku.

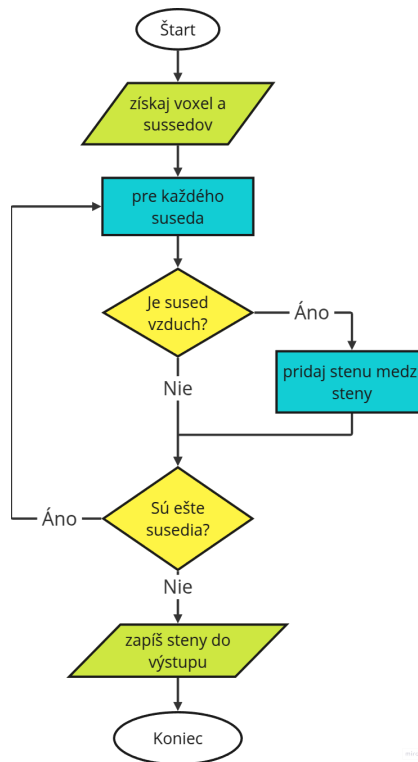
3.4.1 Tvorenie vrcholov z voxelových dát sveta

Grafické karty spracovávajú dáta paralelne, čo im umožňuje „prehrýzť“ sa obrovským množstvom dát za okamih. Je to niečo, na čo treba myslieť pri programovaní compute shaderov (výpočtových programov). Program na grafickej karte sa nazýva shader.

Shader je spustený niekoľkokrát, raz pre každý voxel. Jeho výstupom je neprerušená sieť vrcholov, ktoré sú následne zaslané na renderovanie. To je dosiahnuté globálnym atomickým počítadlom.²

Dáta sú shaderu poslané v jednom veľkom bloku pamäti, čiže shader potrebuje vedieť, kde sa jemu priradený voxel v tejto pamäti nachádza. Preto má každá invokácia (každý spustený shader) priradené poradové číslo, ktoré je použité ako index voxelu v pamäti, z ktorej je vytiahnutá nielen hodnota jemu priradenému voxelu, ale aj každého susedného voxelu. Tie sú následne využité na tvorenie stien (obr. 8).

²Atomické počítadlo je číslo, ktoré môže zvýšiť iba jeden program naraz. Táto vlastnosť zabráňuje prepisovaniu už zapísaných dát.

Obr. 8: Znáznornenie algoritmu generujúceho steny (4 vrcholy) okolo priradeného voxelu.

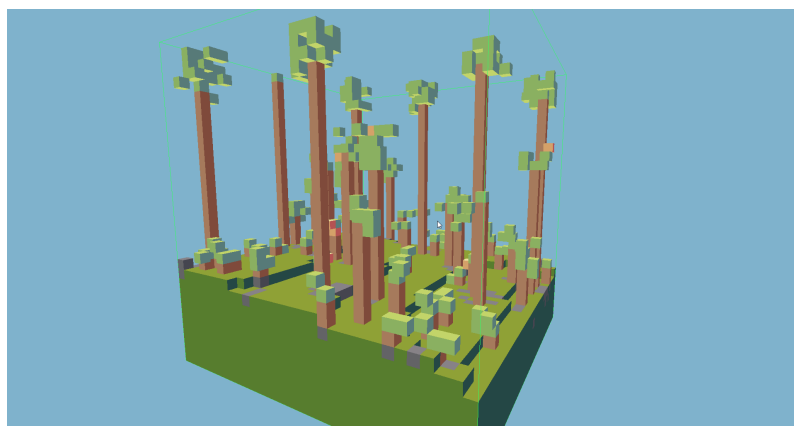
3.4.2 Vykresľovanie vygenerovaných dát

Keď sú dáta vygenerované, nie je zložité ich vykresliť pomocou jednoduchého programu pozostávajúceho z dvoch častí:

- **vertex shader**, počíta, otáča a posúva body pomocou dát kamery, premieta 3D body na 2D obrazovku,
- **fragment shader**, vyfarbuje trojuholníky tvorené vrcholmi.

4 Výsledky práce a diskusia

Vytvorená aplikácia Botanica demonštruje možnosť simulácie rastu rastlín v trojrozmernom prostredí pomocou celulárnych automatov a genetického kódu. Implementácia zahŕňa: generovanie terénu pomocou Perlinovho šumu, ktorý vytvára realisticky vyzerajúce prostredie s variabilnou výškou a rozložením živín; dynamické rastliny, ktoré reagujú na podmienky prostredia a menia svoj rast na základe genetického kódu a dostupnosti živín; algoritmus rastu, ktorý zabezpečuje prirodzenú redistribúciu živín, fotosyntézu a rozmnožovanie; grafickú reprezentáciu založenú na voxelovom engine s renderovaním cez OpenGL, čo umožňuje vizuálne sledovanie simulovaných procesov. Aplikácia splnila stanovené ciele. Simulované rastliny vykazujú rôzne formy rastu na základe ich genetického kódu a podmienok prostredia.

Obr. 9: Snímka simulácie.

Preukázali sme, že celulárne automaty s genetickým mechanizmom sú vhodné na modelovanie dynamického rastu rastlín. Naše výsledky ukazujú, že použitie celulárnych automatov na simuláciu rastlín poskytuje flexibilný a efektívny model. Rastliny sa dokážu adaptovať na prostredie a meniť svoj rast podľa dostupnosti živín, čo pridáva prvok prirodzenej selekcie.

Medzi silné stránky riešenia patrí modularita a flexibilita - model možno rozšíriť o nové pravidlá rastu alebo iné prvky simulácie (napr. vplyv podnebia); efektívne využitie zdrojov - využitie OpenGL pre renderovanie ušetrilo CPU čas, čo umožnilo detailnejšiu simuláciu; pozorovanie evolučných zmien - rastliny sa menia generáciami vďaka mutáciám v genetickom kóde, čo demonštruje potenciál modelovania evolúcie.

Medzi slabiny riešenia a možnosti zlepšenia patrí obmedzená komplexnosť genetiky

- aj keď genetický kód ovplyvňuje rast, model zatiaľ neobsahuje komplexnejšie mechanizmy; statické podmienky prostredia - simulácia zatiaľ nezahŕňa dynamické faktory ako meniace sa počasie alebo sezónne zmeny.

Napriek týmto obmedzeniam je Botanica silným východiskovým bodom pre ďalší výskum v oblasti simulácie rastlín a evolučných procesov v digitálnych ekosystémoch.

5 Závery práce

Táto práca sa zamerala na návrh a realizáciu simulácie rastu rastlín pomocou bunkových automatov. Náš prístup sa ukázal ako efektívny pri modelovaní dynamických procesov rastu, avšak počas vývoja sa vyskytlo viacero výziev, ktoré ovplyvnili priebeh implementácie. Medzi najvýznamnejšie patrila implementácia algoritmu do jazyka C++, keďže pre 2 členov tímu tento jazyk bol pred začatím práce neznámy a mali celkovo limitované poznatky z programovania. Niektoré technické aspekty, najmä správa pamäte a efektívne vykresľovanie voxelového priestoru, si vyžadovali dodatočné úpravy a optimalizáciu. Tieto poznatky nám priniesli cenné skúsenosti, ktoré môžeme využiť v budúcnosti.

Jedným z hlavných zistení nášho tímu bolo, že aj jednoduché pravidlá bunkových automatov môžu viesť k vzniku komplexných a realistických štruktúr. Tento výsledok potvrdzuje vhodnosť zvoleného prístupu a naznačuje možnosti ďalšieho rozšírenia modelu o sofistikovanejšie faktory, ako je implementácia zvierat do systému, zrážky alebo ročné obdobia.

Napriek uvedeným výzvam sa podarilo vytvoriť funkčný model, ktorý ponúka rôzne možnosti konfigurácie a experimentovania s parametrami rastu. Táto práca môže slúžiť ako základ pre ďalší výskum a aplikácie v oblastiach, hlavne v simuláciách rastlinných systémov v počítačových hrách.

6 Zhrnutie

Cieľom tejto práce je navrhnutie nožnej alternatívy alebo rozšírenia ku procedurálnemu generovaniu rastlín, ktorá umožňuje rastlinám reagovať na prostredie, v ktorom sa nachádzajú, čím sa spestrí svet pre hráča. Táto práca demonštruje aplikáciu, ktorá pre oživenie procedurálne generovaného sveta využíva algoritmus simulujúci základné procesy rastlín. Aplikácia sa skladá z troch častí: generovanie malej časti trojrozmerného voxelového sveta pomocou Perlinovho šumu, algoritmus na simuláciu rastlín inšpirovaným celulárnymi automatmi a renderovanie tejto časti sveta s využitím grafického API OpenGL.

Zoznam použitej literatúry

- [1] Bandini, Stefania and Pavesi, Giulio, “A Model Based on Cellular Automata for the Simulation of the Dynamics of Plant Populations” (2004). International Congress on Environmental Modelling and Software. 160.
- [2] Prusinkiewicz, Przemyslaw and Hanan, James; Lindenmayer Systems, Fractals, and Plants; Springer Science & Business Media, 2013 ; 122; ISBN - 1475714289, 9781475714289
- [3] Adamatzky, Andrew, ed. (2010). Game of Life Cellular Automata. Springer. ISBN 978-1-84996-216-2.
- [4] Eppstein, David. "Growth and decay in life-like cellular automata". In Adamatzky (2010)
- [5] Gutowitz, Howard, ed. (1991). Cellular Automata: Theory and Experiment. MIT Press
- [6] Winarno, Prima, Afifah; Simulation of root forms using cellular automata model. AIP Conf. Proc. 8 February 2016; 1708 (1): 070013.

7 Zoznam príloh

- Príloha **A** - Snímky simulácie
- Príloha **B** - Botanica, zdrojový kód
- Príloha **C** - Manuál aplikácie Botanica